Juli 1839

FAKTA

Dato:
Juli 1839

Sidetal:
14, 15, 16, 17, 18

Dagbogens placering:
Thorvaldsens Museums arkiv, inspektørens skrin, nr. 1

Ophavsperson/nøgleperson:
Christine Stampe

Generelle kommentarer:
Dette dokument er en del af det originale manuskript til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen. Afskriften af hele manuskriptet omfatter i alt 60 dele. Denne del er nr. 4.
OBS Dokumentet er også udgivet i Arkivet, Thorvaldsens Museum. Her findes den senest opdaterede udgave.

Læs mere om nærværende online-udgivelse i artiklen Manuskriptet til Christine Stampes erindringer om Thorvaldsen.

Omtalte personer:
Caroline Amalie
Christian 8.
Christine Stampe
Elise Stampe
Henrik Stampe
Holger Stampe-Charisius
Henrik Stampe (den yngre)
Bertel Thorvaldsen
Christian Wulff
Henriette Wulff

RESUMÉ

Christine Stampes manus til sine erindringer om Thorvaldsen. Dette er 4. del af i alt 60.

TRANSSKRIPTION

- 14 -

d. 10de Juli [1] afhentede vi Thorv: (uden at der var blevet rørt ved Bysten [2]), (: nu lod vi den sende med en Skipper til Nysøe og der holde Vaad med Klude og reiste til Helsingnør, hvor vi med Henrik [3][,]

- 15 -

Holger [4], Elisa [5], Fr: Wulf [6], og Stampe [7], besøgte Lieutnant Chr: Wulf [8], Byfogden [9] raadte os meget at tage til Kullen [10], og vi bestemte os dertil, nu kom Vagtskibets Mandskab og hentede os, førte os om bord paa Vagtskibet der bleve vi trakterte [11] og Saluterte ved Bort gangen, de førte os atter til Helsingborg og Steenfeldt, som fulgte os over anbefalede os der til Byefogden [12], som var mageløs, artig og opmærksom, han fulgte nu med os til Rammeløse [13], og da han strax tilbød, at sørge for alt, saa bestilte og betalte han Vognen, og alt jeg ordinerede rask væk alt hvad vi vilde have, da jeg naturligvis troede det gik paa min Regning, paa Rameløse saa vi os om, og bleve da inviterede til Diner af Bade Giesterne [14], og Conversationen var meget Animeret, der var en Svensk Dame [15] som havde kiendt Thorv: før og hun sendte ham senere hendes Portrait i Mignatür, som den gode Mand, talte om, han vilde diktere mig et Taksigelses brev til, men det blev opsat, og forsømt, da vi vilde reise videre for endnu at naae Kullen, bleve vi nødte til at oppebie [16], en drik der skulde laves, af Champagne[,] Rinskviin [17] og andet, hvori man vilde drikke Thor's Skaael, efter dette kiørte vi videre til Høganæs [18] saa Biergværkerne (Kulminerne :) osv ☒ ☒
Byefogden var fortreffelig til at sige besked og var snaksom og munter, og forsikrede vi havde drevet hans Tandpine bort, som meget havde plaget ham, i fleere dage før vi kom, vi kom til Kullen lige som Solen vilde gaae ned, det var den deiligste Aften af Værden, og jeg har aldrig seet noget her i Norden, ligne saa meget Ischia [19] som Cullen i den Belysning, det var et deiligt Syn, men da vi en Stund havde glædet os derved følte vi at vi vare trætte, nu maatte vi rede Seng og lave som vi best kunde i en daarlig lille Hytte, jeg sørgede for den beste Stue til Thorv dog da Stampe var meget vanskeligere at tilfredstille, saa overlod Thorv: ham sin Sæng osv[.]

- 16 -

Mage til Thorvaldsens Nøisomhed [20] har jeg aldrig kiendt hos nogen Mand, (jeg siger Mand thi vi Fruentimmer er jo alletider bedre at komme tilrette med) dette fik vi 2 Aar senere leilighed til at skiønne paa, efter en taalelig Natt stod vi Kl 5 [21] op og gik paa Kullen, men at være paa den var langtfra saa smukt som at see den Nedefra og veiret var nu koldt og

blæsende og det regnede ogsaa lidt, derfra tog vi til en Herre Gaard [22] hvor en Grev var paae [23], og vores Byefogd forsikkrede at der skulde være en prægtig Malerie Samling og udmærkede Raphaeller [24] osv (: vi fandt ingen men nogle Copier af Guido [25] troer jeg :) Greven [26] men især Grevinden [27] vare meget glade ved at see Thorv: og venlige. Haven var styk, og da der intet rart var saa kiørte vi snart bort, man havde sagt at færge folkene fra Helsingnør havde udbudet sig, at maatte hente Coufferne [28] og da vi havde sagt at vi ville være i Helsingborg Kl: 6: maatte vi skynde os [og] da vi kom vare vi meget sultne[.] tænk altsaa vores overaskelse at blive inviteret til en Stor Diner som Byens Honoratiores [29] gav Thorv: til Ære, (Borgemesteren fra Helsingør var [kommet] os alt her i mød[e], og havde taget et drikkehorn med, som Helsingborgerne ved en Leilighed havde skienket Helsingnør) denne gik rund ved Bordet, ved en heel deel taler, og der herskede megen Munterhed, da vi nu vare ferdige, maatte vi bie [30] paa færge folkene, thi disse havde længe været kommet, men nu vare de blevne satte tilbords hvor vi stod op fra, og lod dem det smage, vist lige som vi; Nu fulgte heele Sælskabet os til Moloen [31] [på] Stranden, paa Veien førtes vi til Conditoren, som min Herre (en Generall [32] ved Prinds Oscars [33] Regiment :) forsikkrede var famøs, han fylte vore lommer, og man vil i Thorvaldsens Secretair Skuffe endnu finde en Mængde Sigarrer [34], som hans Lommer bleve

- 17 -

fyldte med, og naar jeg senere vilde kaste dem bort, for lugten[s] skyld, satte Thorv: sig altid derimod paastaaende at de bevarede hans Tøi for Møll og saa var det en Erindring om Sverig)
ned ad Gaden gik man arm i Arm, hver med sin, og Thorvaldsen havde 2 Under armen, og 1 Sigar i Munden, saae ret Burschenartig [35] ud, og var hvad man kalder fideel [36], ved Moloen var heele Byen forsamlet og nu hørte vi den deiligste Horn Musik (af Prins Oskars Hornblæsere :)[.] Veiret var deiligt og det var ordentlig rørende at see den Edle Skikkelse af Thorvaldsen opreist i den med Flag smykkede SeilsBaad, for at takke for den ham med begeistring bragte 9 gange Hura, og saa Kanonerne, men især Musiken[.] Havet var speilklar, og fleere Skibe vi kom forbie Saluterede NB.
Neppe ankommen til Helsingør maatte vi giøre toilet for at bivaane [37] en Fest [38], som Byen gav Thorv:, Borgemesteren Kom [og] afhentede os Damer, og nogle Honoratiores [39] hentede Thorv:, vi bleve bragte paa Bakken [ved] Marienlyst og en 37 Kanonskud modtoge ham, derpaa skingrende Musik, paa Bakken vare anbragte fleere med Krandse smykkede Telte og der serveredes med Thee, Taler, Sange, og siden Soupé [40], Jordbær, o sv, alt var nydeligt og munter, men især Udsigten og Diner[.] kort vi lagde os tilfredse men ogsaa trette til Sengs. Næste morgen [41] giorde vi endnu et par Visitter, føren[d] vi forlode Byen; og nu toge vi afsked fra vores vakkre, og giestfrie Etatsraad Steenfelds [42], efter

hans raad reiste vi over Fredriksborg, og Sorgenfrei [43], til Kiøbenhavn, paa Sorgenfrei, giorde Thor sin

- 18 -

Opvartning til Prins Christian [44], og Gemalinde [45] og vi andre spadserede saa længe omkring i Skoven, hvor jeg var for første gang, jeg fandt det deiligt men blev dog kied deraf, thi den Eene time gik efter den Anden og Kl: blev 9 før Thor: kom derfra, (han var gaaet Kl: 4) og vi havde kuns et lille Hull paa Værtshuuset at more os med, trætte vare vi, og Kiøbenhavn skulle vi naae. Thorvaldsen havde spadseret med Herskabet i Skoven, og besøgt, en Frue Zøpfen [46] o sv, der havde været en fremmed dame fra Holsteen osv ☒ og til Slutning, da han listede bort for at gaae til Værtshuuset, gik han vild, hvad han ikke var træt, og Svedt, blev han det nu, endelig fandt vi ham vores Karl, og Stampe og jeg, gik og ledte[.] han var grumme ilde ved at vi havde ventet saa længe, og derved forgik vores løst til at skiende, thi han vilde blodt blive 1 Time bort og nu blev han 5 Timer, aldrig i mit liv har jeg kiedet mig som den Eftermidag, og jeg sandede atter det Ordsprog som Thorvaldsen saa ofte brugte: ["]aspetare i non venire osv e d'a morire [47]["], dertil tabte jeg et Schwall [48] i Skoven, som ikke var til at finde (2 Aar senere hvor jeg længe havde glemt det, bragte man mig det, det var blevet funden i Sorgenfrei Have :) kort Kl: 12 kom vi til Kiøbenhavn, [...]

---

[1] Christine Stampe daterer fejlagtigt afrejsen til 10.7.1839. Thorvaldsen & co. tog fra København til Helsingør og videre 9.7.1839.

[2] Dvs. Ludvig Holberg, A876.

[3] Dvs. Christine og Henrik Stampes ældste søn Henrik Stampe den yngre.

[4] Dvs. Christine og Henrik Stampes søn Holger Stampe-Charisius.

[5] Dvs. Christine og Henrik Stampes ældste datter Elise Stampe.

[6] Dvs. Henriette Wulff.

[7] Dvs. den danske baron af Stampenborg Henrik Stampe.

[8] Dvs. den danske søofficer og komponist Christian Wulff, som var bror til Henriette Wulff.

[9] Dvs. den danske borgmester af Helsingør Jacob August Stenfeldt (1783-1858).

[10] Dvs. det lange forbjerg mellem Øresund og Skälderviken i det nordvestlige Skåne.

[11] Dvs. beværte jf. traktere i Ordbog over det danske Sprog

[12] Højst sandsynlig den svenske borgmester i Helsingborg, Håkan Lundberg (1795–1849).

[13] Dvs. den svenske by Ramlösa, som i dag er indlemmet i Helsingborg.

[14] Dvs. badegæsterne.

[15] Følgende passage: "[...] der var en Svensk Dame [...] hvori man vilde drikke Thor's Skaael [...]", bringes ikke i Rigmor Stampe, op. cit.
Den svenske dame er p.t. ikke identificeret.

[16] Dvs. vente på, afvente, jf. oppebie i Ordbog over det danske Sprog.

[17] Dvs. en hvidvin fra egnen omkring Rhinen, jf. Rhinskvin i Ordbog over det danske Sprog.

[18] Dvs. den svenske by Höganäs i det nordvestlige Skåne.

[19] Dvs. den italienske klippeø 30 km sydvest for Napoli.

[20] Se evt. emneordet Thorvaldsens beskedenhed.

[21] 10.7.1839 rejste selskabet fra Kullen over et besøg hos greve Carl De Geer (1781–1861) på Kulla Gunnarstorp til Helsingborg, hvor der festedes for Thorvaldsen og dansk-svensk broderskab. Ved afsejling til Helsingør hyldedes billedhuggeren af stor folkemængde og orkester.

[22] Dvs. den skånske herregård Kulla Gunnarstorp.

[23] Følgende passage: "[...] hvor en Grev var paae [...] da vi kom vare vi meget sultne [...]", bringes ikke i Rigmor Stampe, op. cit.

[24] Dvs. malerier af den italienske maler Rafael (1483-1520).

[25] Dvs. den italienske maler Guido Reni (1575-1642).

[26] Dvs. Carl De Geer af Leufsta (1781-1861).

[27] Dvs. Ulrika Sofia De Geer, f. Sprengtporten (1793-1869).

[28] Dvs. kuffert, jf. kuffert i Ordbog over det danske Sprog.

[29] Dvs. fornemmeste personer, mest ansete personer, jf. honoratiores i Ordbog over det danske Sprog.

[30] Dvs. vente på, jf. bie i Ordbog over det danske Sprog.

[31] Dvs. molen.

[32] Denne general er p.t. uidentificeret.

[33] Dvs. den svenske prins Oscar (1799-1859).

[34] Dvs. cigarer.

[35] Dvs. ung, ugift mand, jf. bursch i Ordbog over det danske Sprog.

[36] Dvs. gemytlig, munter, lystig, jf. betydning 2 af adjektivet fidel i Ordbog over det danske Sprog.

[37] Dvs. være til stede, overvære, jf. bivaane i Ordbog over det danske Sprog.

[38] Dvs. festen i Helsingør om aftenen 10.7.1839.

[39] Dvs. fornemmeste personer, mest ansete personer, jf. honoratiores i Ordbog over det danske Sprog.

[40] Dvs. aftensmåltid, aftensselskab, jf. souper i Ordbog over det danske Sprog.

[41] Thorvaldsen rejste fra Helsingør til København 11.7.1839 via Sorgenfri, hvor han besøgte kronprinseparret Christian (8.) Frederik og Caroline Amalie.

[42] Dvs. den danske borgmester i Helsingør Jacob August Stenfeldt (1783-1858).

[43] Dvs. Sorgenfri.

[44] Dvs. den danske kronprins Christian (8.) Frederik.

[45] Dvs. den danske kronprinsesse Caroline Amalie.

[46] Fru Zøpfen er p.t. uidentificeret.

[47] Dvs. "Vente – og ingen kommer – det er til at dø af".

[48] Dvs. sjal. Bruges om de af kashmiruld vævede firkantede klædestykker, der i orienten bruges som skærf, turban olgn. og indført til Europa bruges af kvinder som et løst overkast (lagt sammen i trekant), der dækker (hoved) skuldre, bryst og ryg, jf. sjal i Ordbog over det danske Sprog.

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

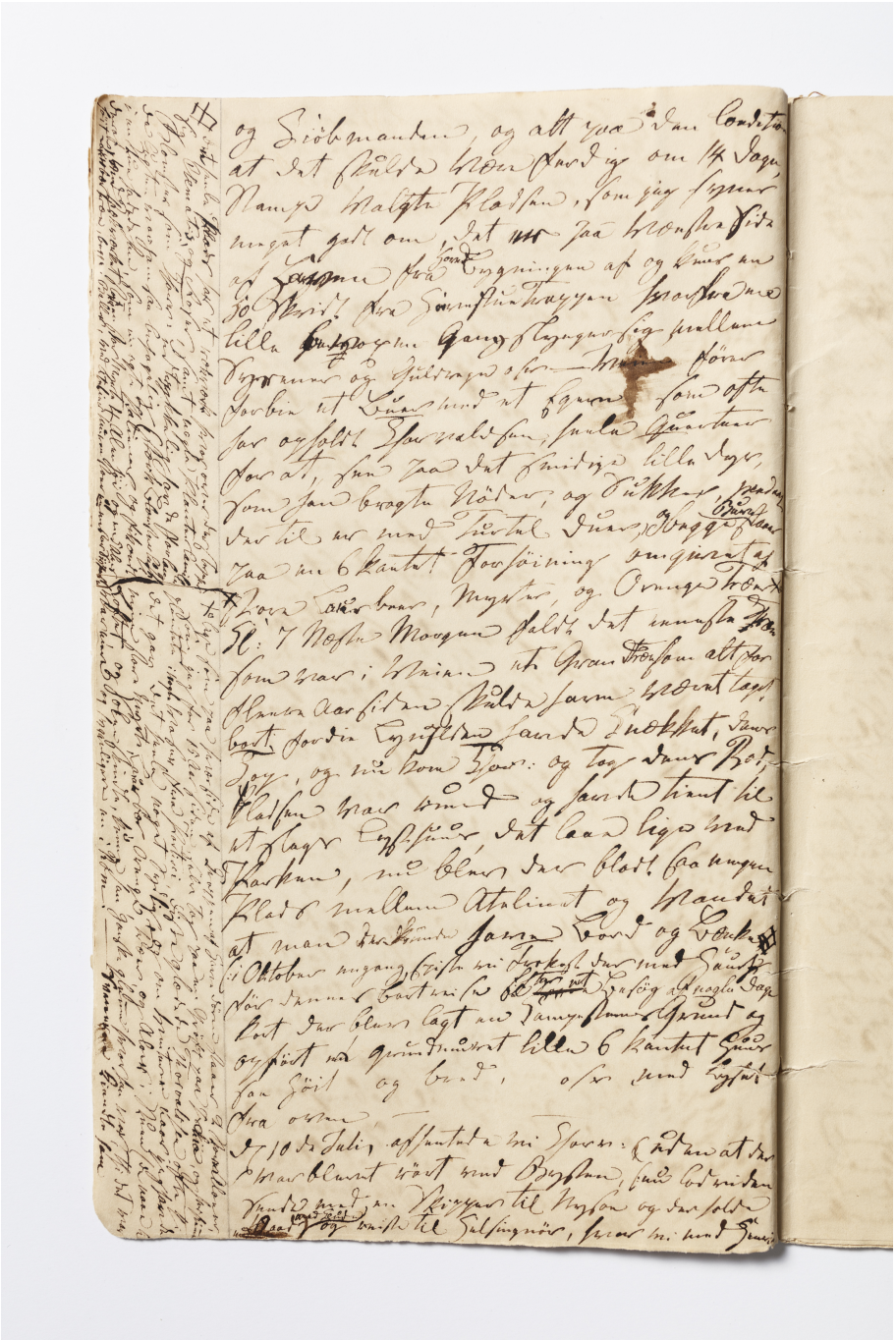

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

Følge, Elisa, de Wilf. og Mange, bestod
Lieutenant Gr. Wilf, Bygdegaden traadte
os meget at tage til Øllene, og vi besluttede
os derfor, uden lang Vagt, Matrosen
og Pentiden os, Sørte os om bord paa Vagtskibet
den blevne vi modtagne og Jalousierne
bort gangne, de Sørte os til Udsigtspunkt
og Mandskabet, som ikke var paa
Bygdegaden, kom var magelöse,
ogsaa og opmerksom, som følgte os med os
til, naturlig, og da vi var tilbage, at sige det
alt, saa besluttede vi os, os ud over vandet
trek, alt saad vi vilde sagde, da vi naturligvis
troede det gik paa min Regning, saa Pumelsen
paa os os om, og blevne da indbudne til dem
af Barn Gyldenløve, og Conversationen
var meget animeret, der var en Dame
som havde kjendt Sørø, Fru og Frøs, paa
Jan havde kjendt Sørø, Fru og Frøs, paa
Jan havde Sønner Kartvart og Mignatius
den gode Mand, talte om, jeg vilde
ting ikke lakkiseier bra, til min det blev
ostet, og Vor Sønner, da vi vilde vide hvad
for noten at naa Øllene, blev vi lærte at
at ogsaa, en Dels de Øldre lærte
Skjærm og mere, saa man vilde
Skjærm Skaal, efter dette kjørte vi
Bygdegaden var Vartskaliz til at sige
og var fuld af os og min, og Vor Øl
vi havde dem ut jeg Jan gjem bort fra
meget Jan gloet jeg i flaske dagen
Jan vi kom, vi kom til Øllene
som Volm vilde gaa ud det var den
sidste aften af Vordrø, og jeg var
aldrig det noget jeg i Vordrø, ligen
Vagtpost Ochia som Øllene den
velsprøning det var et sidste Øje, men
da vi nu havde Jan gloet os vestrø
Nøtte vi at vi var trøtte, nu maatte vi
vinde Dag og lærn som vi gik blev i en
Øll Sytte jeg forgade paa den Øgle Nat til
Slag og da Mange var meget vanskelig
at [illegible] Øll, [illegible] overslat Vordrø jeg en Dag

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

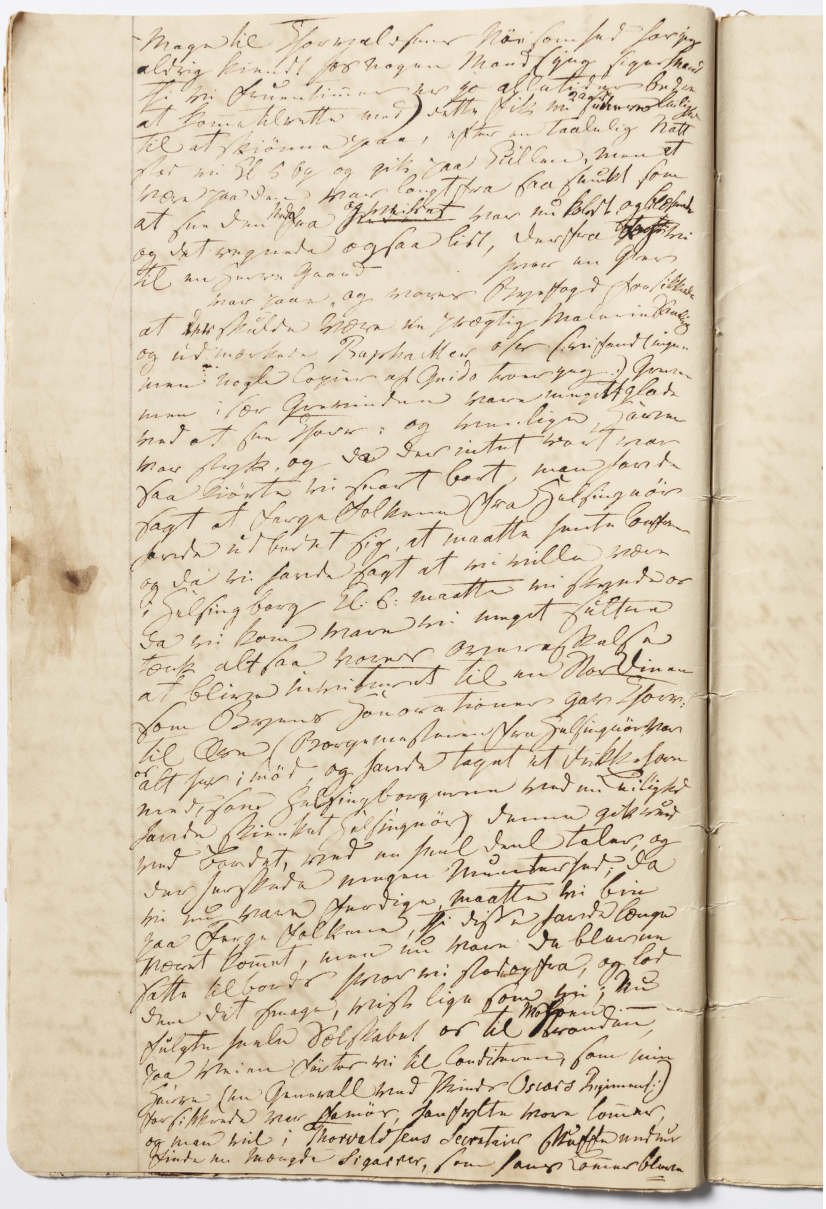

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

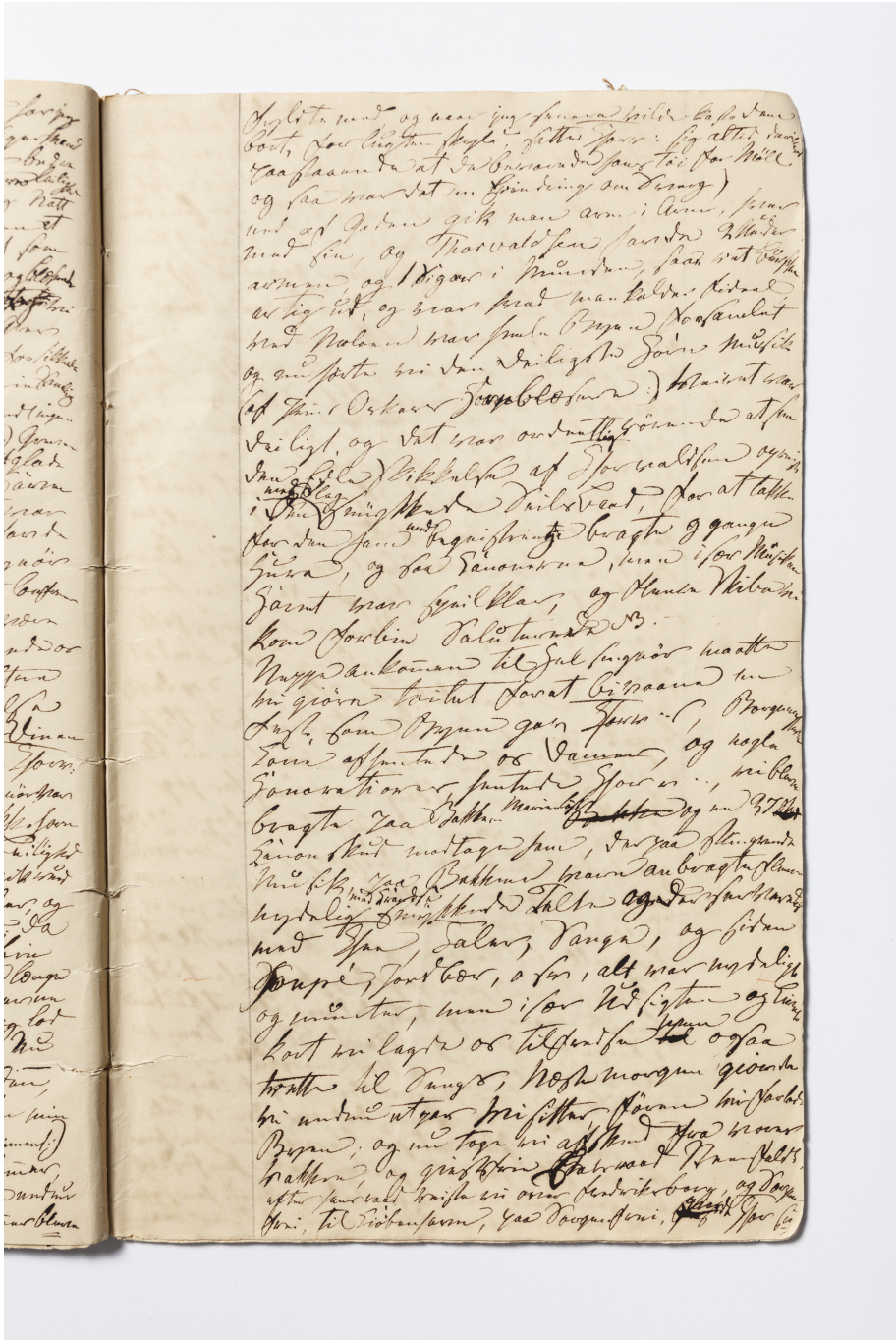

KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE
NY CARLSBERGFONDET

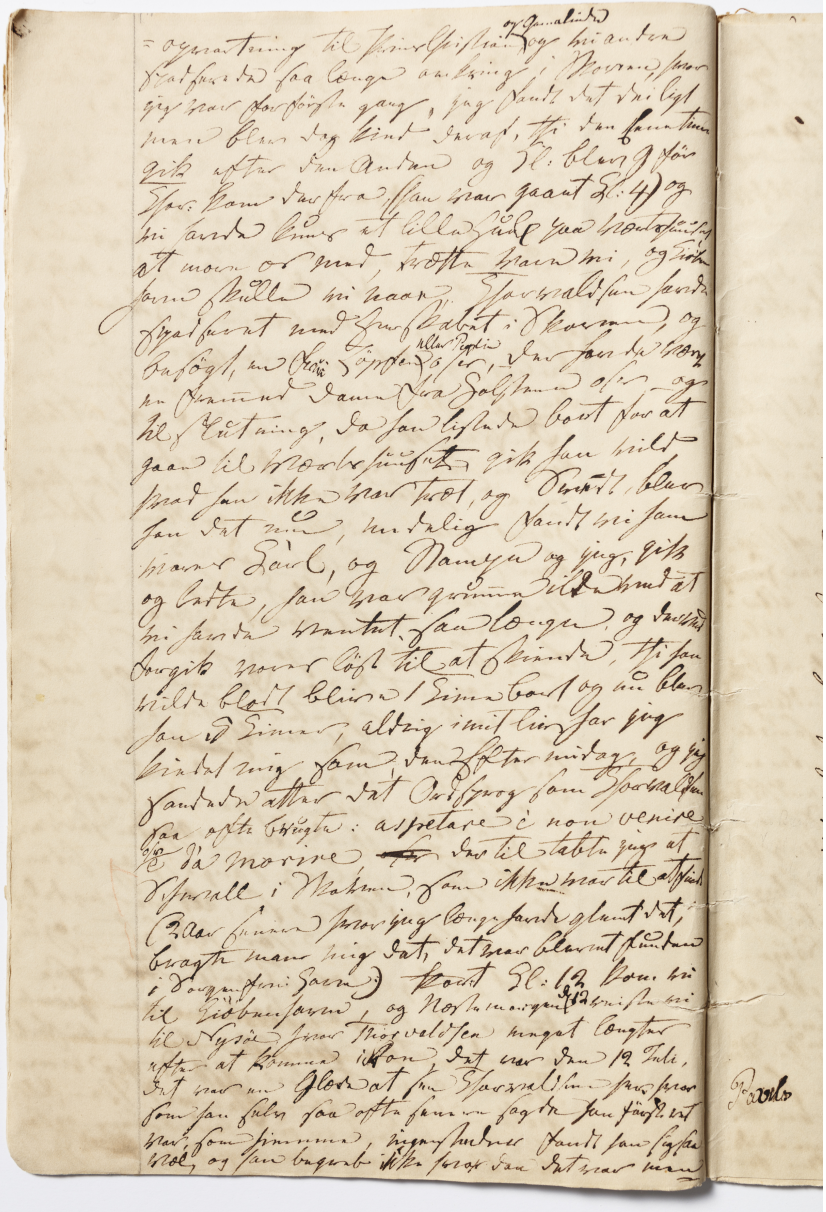

= ogsaa tiing til Christiansand og hiemreisen
blev saa lange omkring, Pigerne saae
jeg nu for første gang, jeg fandt det vi lige
mand blev dag kiøre derafter, ti den ene tiente
gik efter den anden og Kl. blev 9 før
Skibet kom derfra, saa var gaaet Kl. 4 og
vi havde lovet at ville hende paa Mandagen
at mødes med, troede hun vi, og gik
jeg skulde vi naae. Sparvelsen havde
skaffet mig Gudbrandsdal i Kiøbenhavn og
bestilt, en Kiøre-Oppe-Sæde, der var der
en Kammerherre Damm med Familie og
til Entering, da jeg lyttede bort for at
gaae til Modersinden gik jeg vild
saa jeg ikke var hos, og Dette blev
jeg det min, underlig fandt vi jeg
var Dørl, og Nanny og jeg gik
og lette, jeg var gemmen ikke hvad at
vi jeg da mødte jeg longer, og derfra
begik mere Cost til at skrive, ti jeg
vilde blot blive i Eimen bort og nu blev
jeg i Eimen, aldrig imit liv jeg
kiedes mig saa, den efter middag, og jeg
fandt ud efter det Ordsprog som Sparvelsen
saa ofte skrevet: assolare è non venire
og da morire ~~for~~ dvs til tabte jeg at
Sparvelsen i Natten, saa ikke var til at finde
Paa Kammer jeg jeg longe jeg blev det,
bragte man mig det, det var blevet fundet
i Dagen efter saa) kort Kl. 12 kom vi
til Kiøbenhavn, og Nordmanden var vi
til Dyse, jeg Morgenvelsen mangt longer
efter at komme ikke, det var den 19 Juli,
det var en Glede at se Sparvelsen jeg jeg
som jeg fulde saa ofte fuldt sagde jeg jeg det
var, som himmelen, jeg andre fandt jeg sagde
vel, og jeg begrebet ikke jeg det var mere